

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van bepalingen over de justitiehuisen van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Dit ontwerp van besluit bevat de tenuitvoerlegging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand, voor wat het luik justitiehuisen betreft. Meer bepaald: de organisatie van de gedecentraliseerde diensten van de justitiehuisen en de afstemming op de hervormde gerechtelijke arrondissementen, de voorwaarden voor de oprichting van antennes, de bewaartermijnen voor persoonsgegevens en de inwerkingtreding van het decreet van 26 april 2019.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

De beleidsnota betreffende het beleidsdomein Justitie en Handhaving voor de periode 2019-2024, ingediend op 8 november 2019, vereist de volledige tenuitvoerlegging van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand.

Aan de oorsprong van huidige nota ligt beleidsdoelstelling 5.3.4 SD 4: de maximale optimalisatie van de werkprocessen van de justitiehuisen en het VCET. Meer bepaald: versterking van de samenwerking met justitie, politie, hulpverlening en lokale besturen; ontwikkeling van een *evidence-based* beleid; digitalisering met het oog op een betere doorstroming en uitwisseling van gegevens; maximale aanpassing van de organisatie aan de hervormde gerechtelijke arrondissementen.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd een eerste keer principiële goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 3 december 2021. Vervolgens werd advies ingewonnen van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC).

De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- **de rechtvaardigingsgrond toevoegen aan het Ontwerp of de nota** (zie verantwoording volgend punt)
- **melden van de uitzonderingsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens op basis van art. 9 – 10 AVG**

De VTC stelt in haar advies dat het decreet niet expliciet vermeldt op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de AVG de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden. Echter, artikel 8 van het decreet Justitiehuisen vermeldt uitdrukkelijk wel alle van toepassing zijnde rechtvaardigingsgronden, met name artikel 6, eerste lid, e) en artikel 9, tweede lid, g) van de AVG. Aansluitend kan, zoals de VTC aangeeft, voor bepaalde opdrachten van de justitiehuisen ook artikel 6, eerste lid, c) van de AVG worden aangehaald.

- **het uitvoeren van een gegevensbeschermingsbeoordeling**
De VTC is van oordeel dat een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling aangewezen is. De Vlaamse Regering neemt akte van dit advies. Per verwerkingsactiviteit zal worden nagegaan of een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling vereist is.
- **de transparantiemaatregelen uitwerken**
De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplichting om de vermeldingen op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun gegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten. Zoals de VTC zelf stelt verplicht artikel 12 AVG de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen te nemen opdat de betrokkenen de informatie over de verwerking van hun gegevens ontvangt. Een bepaling in dit besluit opnemen dat de verplichting opneemt voor de justitiehuisen om transparantiemaatregelen uit te werken, zou een herhaling zijn van artikel 12 AVG. De Raad van State raadt echter uitdrukkelijk af om een hogere regeling in herinnering te brengen door ze over te nemen of te parafraseren (Zie handleiding wetgevingstechniek Raad van State, p. 63). De justitiehuisen zijn op de hoogte van de toepassing van artikel 12 AVG en zullen als gevolg daarvan de nodige transparantiemaatregelen treffen. Het opnemen van een bijkomende bepaling hiertoe is overbodig.
- **de beveiligingsmaatregelen uitwerken**
De VTC is van oordeel dat de specificering van maatregelen niet in de wetgeving moet worden opgenomen (zoals hier het geval is). Wanneer de decreetgever of in een later stadium (mits delegatie), de Vlaamse Regering echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken instanties expliciet op te leggen, dan moet dat wel gebeuren. De Vlaamse Regering neemt akte van dit advies, en wenst hierbij op te merken dat voor de registratie- en beheersystemen van de justitiehuisen, met name SIPAR en Siset, nu reeds aanzienlijke beveiligingsmaatregelen overeenkomstig artikel 32 AVG zijn genomen.

Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd een tweede keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 21 januari 2022. Vervolgens werd advies ingewonnen van de Raad van State. De Raad van State verstrekke advies nr. 70.878/1 op 22 februari 2022. Het advies bevatte de volgende opmerkingen:

- De Raad van State merkt op dat artikel 8, zesde lid, van het decreet van 26 april 2019 geen voldoende nauwkeurige omschrijving van de bewaartermijn bevat, om in overeenstemming te zijn met artikel 22 van de Grondwet dat het recht op privéleven betreft.

Deze bepaling van het decreet werd echter ter advies voorgelegd aan de Gegevensbeschermingsautoriteit (zie advies nr. 52/2019 van 27 februari 2019, randnr.

55 en 56). De GBA was ook van oordeel dat specifieke bewaartermijnen of afbakeningscriteria moesten voorzien worden. De GBA stelde echter uitdrukkelijk dat deze ook in een uitvoeringsbesluit konden worden opgenomen, wat dus in dit ontwerp van besluit is gebeurd. Bijgevolg wordt geen gevolg gegeven aan de opmerking van de Raad van State.

- De Raad van State geeft aan dat om een advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit moet worden verzocht.

Bij artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer, werd de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens opgericht. De Vlaamse toezichtcommissie (VTC) is een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid en is als toezichthoudende autoriteit voor de verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 36, lid 4, van de AVG verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van de AVG door de instanties. Ingevolge artikel 51, lid 1, van de AVG kan immers elke lidstaat één of meer onafhankelijke overheidsinstanties, verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van deze verordening, oprichten.

Sinds de bekendmaking van de aanstelling van de leden van de VTC door de Vlaamse Regering in het Belgisch Staatsblad d.d. 29 maart 2019, is de VTC ingevolge artikel 10/4, §1, van voornoemd decreet bevoegd om hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering adviezen te verstrekken omtrent elke aangelegenheid met betrekking tot de verwerkingen van persoonsgegevens. Er moet aldus worden vastgesteld dat er in dit geval een advies is waarbij het ontwerp is getoetst aan de AVG.

- De Raad van State merkt op dat artikel 2 van het ontwerp een bijna woordelijke herhaling is van artikel 6, §2, eerste lid, van het decreet van 26 april 2019, en dat een toekomstige wijziging van dit decreet niets afdoet van het feit dat het overnemen van bepalingen van een hogere regeling in een lagere regeling dient te worden vermeden.

Het moet echter worden benadrukt dat de wijziging van het decreet van 26 april 2019 op 9 maart 2022 werd goedgekeurd door de plenaire vergadering van het parlement. De beslissing tot aanpassing van het decreet gebeurde dus wel degelijk voorafgaand aan de definitieve goedkeuring van dit ontwerp van besluit. Bijgevolg zal het wijzigingsdecreet ook als eerste gepubliceerd worden in het Belgisch Staatsblad en in werking treden.

- In voetnoot 3 van het advies stelt de Raad van State dat de Vlaamse Regering zou aannemen dat de justitiehuisen geen deel uitmaken van de Vlaamse administratie. Deze aanname wordt echter zeker niet gemaakt door de Vlaamse Regering. De justitiehuisen maken deel uit van het Agentschap Justitie en Handhaving en bijgevolg ook van de Vlaamse administratie. Dat is precies de reden waarom de Vlaamse Regering ertoe gehouden is om op basis van artikel 87, §1 BWHI de territoriale organisatie van de justitiehuisen zelf vast te stellen. Om tegemoet te komen aan de opmerking uit de voetnoot, wordt artikel 7 van het ontwerp van besluit geschrapt. Er moet niet beschreven worden hoe de klachtenbehandeling verloopt, aangezien het Bestuursdecreet dit reeds regelt. Op die manier is er ook geen twijfel mogelijk dat de justitiehuisen deel uitmaken van de Vlaamse administratie.

- Tot slot merkt de Raad van State op dat de oprichting van antennes niet gedelegeerd zou kunnen worden aan de minister, omdat een delegatie van een regelgevende bevoegdheid aan een minister enkel betrekking kan hebben op bijkomstige of detailmatige aangelegenheden.

Hierbij moet worden benadrukt dat het oprichten van een antenne wel degelijk een bijkomstige of detailmatige aangelegenheid betreft. Een antenne moet beschouwd worden als 'een verlengstuk' van het justitiehuis. De justitieassistenten blijven tewerkgesteld binnen het justitiehuis, maar kunnen gebruik maken van de antenne om bijvoorbeeld een bureelgesprek te houden met een justitiabele uit de regio of tijdelijk als werkplek te gebruiken. De oprichting van een antenne houdt niet meer in dan het ter beschikking stellen van een locatie, zoals bv. de huur van een gespreksruimte in een gebouw van een lokale samenwerkingspartner. In veel gevallen kan er beroep worden gedaan op bestaande ruimtes binnen de lokale hulp- en dienstverlening, waardoor de budgettaire impact ook beperkt blijft. Deze opmerking van de Raad van State leidt bijgevolg niet tot een aanpassing van het ontwerp van besluit.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

De persoonsgebonden aangelegenheden van de gemeenschappen omvatten sinds de Zesde Staatshervorming ook de organisatie, de werking en de opdrachten van de justitiehuizen en van de bevoegde dienst die de uitwerking en de opvolging van het elektronisch toezicht verzekert. Niettemin bepaalt de federale overheid de opdrachten die de justitiehuizen¹ uitoefenen in het kader van de gerechtelijke procedure of de uitvoering van gerechtelijke beslissingen². Het samenwerkingswerkingsakkoord van 17 december 2013³ geeft aan om welke opdrachten het kan gaan. Een gedetailleerd overzicht vinden we in de toelichting bij het voorstel van decreet betreffende de justitiehuizen en de juridische eerstelijnsbijstand⁴.

Bijgaand ontwerp van besluit wil uitvoering geven aan het decreet van 26 april 2019 en behandelt volgende elementen:

- de organisatie van de justitiehuizen;
- een aantal elementen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens;
- de inwerkingtreding van het decreet van 26 april 2019, wat betreft de justitiehuizen. De inwerkingtreding van de bepalingen omtrent de juridische eerstelijnsbijstand, wordt in een afzonderlijk besluit van de Vlaamse Regering geregeld.

Hierbij is het van belang om te benadrukken dat onder 'justitiehuizen' we de dienst omschreven in artikel 2, 10° van het decreet Justitiehuizen bedoelen. Dat begrip omvat dus niet enkel de effectieve justitiehuizen, maar ook het VCET.

¹ Of, in voorkomend geval, de andere diensten van de gemeenschappen die deze opdrachten overnemen.

² Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, artikel 5, §1, III, hersteld door artikel 11 van de bijzondere wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming.

³ Samenwerkingswerkingsakkoord van 17 december 2013 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de uitoefening van de opdrachten van de Justitiehuizen. Instemming is verleend bij wet van 12 mei 2014 (BS 17 juni 2014), bij decreet van 25 april 2014 van de Vlaamse Gemeenschap (BS 23 mei 2014), bij decreet van 3 april 2014 van de Franse Gemeenschap (BS 26 mei 2014) en bij decreet van 6 mei 2014 van de Duitstalige Gemeenschap (BS 18 juli 2014).

⁴ Vlaams Parlement, stuk 1438 (2017-2018), nr. 1, ingediend op 10 januari 2018.

Tot op heden bevat het decreet een bepaling die reeds deels de territoriale organisatie van de justitiehuisen regelt. Deze bepaling zal aan de hand van een wijzigingsdecreet echter worden geschrapt. Op grond van artikel 87, §1, BWHI beschikt iedere gemeenschaps- en gewestregering immers over een eigen administratie, eigen instellingen en eigen personeel. Op basis van die bepaling kan de Vlaamse regering met andere woorden haar eigen diensten organiseren en is het dus aan de Vlaamse Regering om de territoriale organisatie van de justitiehuisen vast te stellen. Daarom wordt in dit ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering een bepaling rond de territoriale organisatie opgenomen. Hoewel de regeling dus geen nieuwe regeling betreft, maar een overname uit het decreet, wordt de territoriale organisatie van de justitiehuisen hieronder nogmaals toegelicht.

De Raad van State was in zijn advies bij het voorstel van decreet van oordeel dat het de bevoegdheid is van de gemeenschappen om de territoriale organisatie van de justitiehuisen vast te stellen, maar dat zij bij de uitoefening van die bevoegdheid rekening moeten houden met het evenredigheidsbeginsel. Bijgevolg mogen de organisatie- en werkingsregels die de gemeenschappen vaststellen de uitoefening door de federale overheid van haar eigen bevoegdheden niet onmogelijk of overdreven moeilijk maken. Daarom werd het noodzakelijk geacht om het werkingsgebied van de justitiehuisen te laten samenvallen met het territoriale bevoegdheidsgebied van de gerechtelijke arrondissementen. Enkel voor Leuven en Brussel werd er één justitiehuis voorzien in het decreet. De Raad van State achtte deze regeling aanvaardbaar in het kader van de bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid en de gemeenschappen.⁵ Deze werkwijze maakt bovendien een optimale samenwerking met de opdrachtgevers mogelijk, waarbij een gestroomlijnde aanwijzing van het voor de opdracht bevoegde justitiehuis essentieel is.

De keuze voor een organisatorische schaalvergroting en dus een territoriale organisatie die maximaal aansluit bij de gerechtelijke arrondissementen is een vervolg van eerdere fusiebewegingen in het gerechtelijk landschap en in de hulp- en dienstverlening (zorgregio's). Dat impliceert de creatie van vijf regio's in Vlaanderen: Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant-Brussel en West-Vlaanderen. Door bovenlokale justitiehuisen te creëren, worden meer homogene regio's bereikt, met oog voor een efficiëntere interne aansturing en een meer evenwichtige spreiding van de middelen op basis van het aantal inwoners in de regio. Voor specifieke opdrachten, zoals de opvolging van geradicaliseerde personen, of van personen die bij een tijdelijk huisverbod betrokken zijn, kan expertise opgebouwd en gedeeld worden, zonder dat daar per lokaal justitiehuis een apart team moet voor ingezet worden. De organisatie en coördinatie van alternatieve straffen en maatregelen, zoals werkstraffen en gedragstrainingen, kan op arrondissementniveau gebeuren. Het laat toe de middelen te spreiden en in een uniform, gebiedsdekkend en flexibel aanbod te voorzien.

Tegelijk met de behoefte aan organisatorische schaalvergroting blijft de lokale inplanting een cruciaal gegeven, gelet op de behoefte aan nabijheid en directe dienstverlening aan de Vlaamse burgers. Er wordt daarom geopteerd voor het behoud van de huidige lokale inplanting in de 'oude' gerechtelijke arrondissementen, die sinds de hervorming van het gerechtelijk landschap overeenstemmen met de afdelingen van de rechtbanken van eerste aanleg. Er wordt onverminderd afgestemd op deze territoriale bevoegdheidsverdeling. Ook voor deze afdelingen van de justitiehuisen zal evenwel gelden dat ze voortaan deel uitmaken van een groter organisatorisch geheel.

Bovendien wordt de lokale toegankelijkheid verder versterkt via een antennewerking. Antennes faciliteren de toegankelijkheid en bereikbaarheid voor de burger en de samenwerking met de lokale actoren (parket, de politie, OCMW, de sociale hulp- en dienstverleners enz.). Ze maken verdere afstemming op het aantal justitiabelen in de regio mogelijk. Doel is het bevorderen van de lokale samenwerking tussen de diensten bij de opvolging van de justitiabelen. Hun aantal en inplanting kunnen variëren afhankelijk van de lokale behoeften en de mogelijkheden. Ze kunnen desgevallend aansluiting vinden bij de rechtbanken en de parketten (cf. huidige diensten Slachtofferonthaal en

⁵ Advies RvState nr. 63.158/VR/3 van 18 mei 2018, randnr. 6.2.

Bemiddeling en Maatregelen), of bij bestaande initiatieven (Veiligheidshuis, Sociaal Huis, Vlaamse administratieve centra, lokale overheden enzovoort). Antennes zijn steeds aan een justitiehuis – op niveau van het gerechtelijk arrondissement – verbonden. De bevoegdheid om waar nodig antennes op te richten wordt aan de bevoegde minister gedelegeerd.

Nieuw is dat administratief arrondissement Halle-Vilvoorde over een eigen afdeling van het justitiehuis zal beschikken.⁶ Daarmee wordt er in het arrondissement in een volwaardige dienstverlening van een justitiehuis voorzien, zoals vooropgesteld in het regeerakkoord van de Vlaamse Regering (zie punt 3.2.3, p. 96). Hiertoe zijn momenteel onderhandelingen lopende. Het doel is om in 2022 daar een nieuwe afdeling te openen. We stemmen hiermee ook af op de opsplitsing van het Brusselse parket: sinds 2014 is dat parket immers gesplitst in het tweetalige parket van Brussel en het parket van Halle-Vilvoorde. Het parket Halle-Vilvoorde zal een belangrijke opdrachtgever en partner zijn voor de afdeling Halle-Vilvoorde van het Justitiehuis Vlaams-Brabant-Brussel.

Voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad voorziet bijgaand ontwerp in een afdeling Brussel-Hoofdstad. Ook de Franse Gemeenschap beschikt in deze regio over een justitiehuis. Het werkgebied van de afdeling Leuven stemt overeen met het gerechtelijk arrondissement Leuven.

Het decreet biedt ten slotte ook een grondslag voor de verwerking van (gevoelige) persoonsgegevens door de justitieuizen en het VCET, conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Bij BVR behoren de bewaartermijnen te worden vastgelegd. Het BVR voorziet ook in de mogelijkheid om gegevens op een geanonimiseerde wijze langer te bewaren, wat onder meer wetenschappelijk onderzoek mogelijk maakt.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Hoofdstuk 1 definieert in artikel 1 enkele begrippen. De andere relevante begrippen zijn reeds in het decreet van 26 april 2019 gedefinieerd.

Hoofdstuk 2 regelt de organisatorische aspecten.

Artikelen 2 en 3 omschrijven de organisatie van de gedecentraliseerde diensten en hun werkingsgebied, dat is afgestemd op de gerechtelijke arrondissementen:

- Justitiehuis Antwerpen;
- Justitiehuis Limburg;
- Justitiehuis West-Vlaanderen;
- Justitiehuis Oost-Vlaanderen;
- Justitiehuis Vlaams-Brabant-Brussel;
- Vlaams Centrum Elektronisch Toezicht (VCET).

Artikel 3 geeft de opdeling van de justitieuizen in afdelingen aan. Hierbij wordt verder afgestemd op de rechterlijke organisatie, meer bepaald op de afdelingen van de rechtbanken van eerste aanleg. De gebiedsomschrijvingen zijn resp. voor Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen opgenomen in de volgende koninklijke besluiten:

- Koninklijk besluit van 16 februari 2016 tot vaststelling van het zaakverdelingsreglement van de rechtbank van eerste aanleg Antwerpen en tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 maart 2014 betreffende de verdeling van de arbeidshoven, de rechtbanken van eerste aanleg, de arbeidsrechtbanken, de ondernemingsrechtbanken en de politierechtbanken in afdelingen, artikel 1;
- Koninklijk besluit van 14 maart 2014 betreffende de verdeling van de arbeidshoven, de

⁶ Momenteel zijn er reeds antennes in Asse, Halle en Vilvoorde.

- rechtbanken van eerste aanleg, de arbeidsrechtbanken, de ondernemingsrechtbanken en de politierechtbanken in afdelingen, artikel 5;
- Koninklijk besluit van 16 februari 2016 tot vaststelling van het zaakverdelingsreglement van de rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen en tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 maart 2014 betreffende de verdeling van de arbeidshoven, de rechtbanken van eerste aanleg, de arbeidsrechtbank, de rechtbank van koophandel en de politierechtbank in afdelingen, artikel 1;
 - Koninklijk besluit van 14 januari 2018 tot vaststelling van het zaakverdelingsreglement van de rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen en tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 maart 2014 betreffende de verdeling van de arbeidshoven, de rechtbanken van eerste aanleg, de arbeidsrechtbanken, de rechtbanken van koophandel en de politierechtbanken in afdelingen, artikel 1.

Brussel en Leuven zijn twee afzonderlijke gerechtelijke arrondissementen. Het ontwerp van besluit voegt de huidige justitieuizen Brussel en Leuven samen tot het Justitiehuis Vlaams-Brabant-Brussel, op te delen in afdelingen. Gelet op het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 (punt 3.2.3, p. 96) dient ook (administratief) arrondissement Halle-Vilvoorde over de volwaardige dienstverlening van een justitiehuis te kunnen beschikken. Hieraan gevolg gevend, voorziet het ontwerp van besluit drie afdelingen: afdeling Halle-Vilvoorde, afdeling Brussel-Hoofdstad en afdeling Leuven.

Artikel 4 geeft delegatie aan de minister die de justitieuizen onder zijn of haar bevoegdheden heeft, om antennes van de justitieuizen op richten met het oog op toegankelijkheid en nabijheid voor de burger. Artikel 4 somt de minimale voorwaarden op waaraan een antenne behoort te voldoen. Ze zorgen voor lokale verankering en faciliteren de samenwerking met de lokale besturen en de andere actoren, zoals de politie, het parket en de hulp- en dienstverlening. In de antennes zijn ruimtes voor bureelgesprekken voorzien. Ze zijn steeds aan een Justitiehuis – op niveau van het gerechtelijk arrondissement – verbonden en staan dus nooit op zich. Om een wildgroei aan antennes te vermijden, wordt er op advies van de Inspecteur van Financiën in een maximum van vier antennes per justitiehuis voorzien. Concreet houdt dat dus in dat er per gerechtelijk arrondissement maximum vier antennes kunnen worden opgericht. In de gerechtelijke arrondissementen Leuven en Brussel kunnen er voor de twee arrondissementen samen maximum vier antennes worden opgericht, aangezien er één justitiehuis is voor de twee arrondissementen.

Hoofdstuk 3 regelt een aantal aspecten van de verwerking van persoonsgegevens.

Artikel 5 bepaalt de bewaartermijnen voor de justitieuizen en het VCET (die beide o.b.v. artikel 2, 10° van het decreet Justitieuizen onder het begrip 'justitieuizen' vallen).

Het Agentschap Justitie en Handhaving is (sinds 1 januari 2022) verantwoordelijk voor de gegevens die de justitieuizen en het VCET verwerken in het kader van hun opdrachten (art. 7, laatste lid, decreet). Zij bewaren deze gegevens in elektronische dossiers, die in beveiligde gegevensbanken zijn opgenomen (*Sipar* voor de justitieuizen en *Siset* voor het VCET) (zie art. 12 decreet). De bewaring in een vorm die toelaat de betrokkenen te identificeren, moet beperkt worden tot de termijn die nodig is om de doeleinden te verwezenlijken (opslagbeperking: art. 5, lid 1, punt e) AVG).

De justitieuizen en het VCET verwerken gegevens over verdachten, veroordeelden en geïnterneerden en over personen uit hun sociale context, om strafrechtelijke en penitentiaire opdrachten uit te voeren. De opdrachtgever kan om een informatierapport vragen (een zgn. enquête). Een opdracht kan ook bestaan in een opvolging en begeleiding gedurende de uitvoering van de straf of maatregel, waarbij de justitieassistent op regelmatige tijdstippen verslag uitbrengt bij de opdrachtgever. Het VCET maakt uurroosters op, begeleidt en monitort te veroordeelde, registreert overtredingen en maakt rapporten op bestemd voor de opdrachtgever. De betrokken persoon kan hierbij een heel traject doorlopen. Zo kan aan een gedetineerde in eerste instantie penitentiair verlof worden toegekend; een volgende stap kan beperkte detentie zijn, gevolgd door een periode van elektronisch

toezicht, om uiteindelijk voorwaardelijk in vrijheid gesteld te worden. De gerechtelijke overheid kan de opgelegde voorwaarden aanpassen, of een modaliteit herroepen of herzien. Het mandaat van de justitieassistent strekt zich uit over dit volledige traject. De duur ervan is onvoorspelbaar, is afhankelijk van tal van factoren en verschilt van dossier tot dossier.

Bovendien kan de betrokken persoon na verloop van tijd nieuwe strafbare feiten plegen (recidive). Bij de oplegging en tenuitvoerlegging van de nieuwe straf of maatregel, houden de actoren rekening met het strafrechtelijk verleden van betrokkene, en de manier waarop vroegere tenuitvoerleggingen zijn verlopen. De verwerkte gegevens blijven daarom relevant en noodzakelijk in het kader van de nieuwe opdracht.

De diensten slachtofferonthaal verwerken gegevens over slachtoffers van misdrijven en hun naastbestaanden of nabestaanden, met als doel hen te begeleiden en te informeren. Dit zowel tijdens het strafonderzoek, als gedurende de tenuitvoerlegging van de straf of maatregel, wat zich over een lange periode kan uitstrekken. Regelmatig zijn er ook nog contacten na afloop van de straf of maatregel, bijvoorbeeld als een slachtoffer minderjarig was en als volwassene vragen heeft over het gerechtelijk dossier.

Rekening houdend met al deze elementen wordt voor de genoemde doeleinden (die in het decreet verwoord zijn) gekozen voor een bewaartermijn van tien jaar, te rekenen vanaf de laatste verwerking van de gegevens in het elektronisch dossier. Als na afloop van deze periode geen enkele verwerking meer is gebeurd, mag redelijkerwijze verondersteld worden dat de gegevens niet langer noodzakelijk zijn voor de uitvoering van enige opdracht.

Met deze bewaartermijn en het aanvangspunt ervan stemmen we bovendien af op de regeling die door de federale wetgever is uitgewerkt voor het Geïntegreerd Elektronisch Justitieel Opvolgingsdossier (GEJO). Hiervoor kan worden verwezen naar artikel 21 van de wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen inzake informatisering van Justitie, modernisering van het statuut van rechters in ondernemingszaken en inzake de notariële aktebank, dat ook een bewaartermijn van tien jaar na de laatste verwerking, voorziet.

Voor de identificatiegegevens van professionele raadgevers en hulpverleners wordt dezelfde bewaartermijn van tien jaar gehanteerd. Zij kunnen immers optreden in meerdere dossiers ten aanzien van verschillende justitiabelen.

In burgerrechtelijke opdrachten worden persoonsgegevens verwerkt met het oog op een beslissing van de familierechtbank over het thuismilieu van minderjarigen, de uitoefening van het gezamenlijk ouderlijk gezag en het recht op persoonlijk contact. Voor de bewaring wordt rekening gehouden met het principe van de blijvende saisine van de familierechtbank. Dit houdt in dat, bij nieuwe elementen, het familiedossier op eenvoudig verzoek terug voor dezelfde rechtbank kan worden gebracht (art. 1253ter/7 Ger. W.). Zolang de betrokken kinderen de meerderjarigheid niet hebben bereikt, kan het dossier op regelmatige tijdstippen terug voor de familierechtbank komen, en behoort het dossier opnieuw te worden ingekeken. Dit verantwoordt het beschikbaar en raadpleegbaar blijven van het dossier tot de meerderjarigheid van de betrokken kinderen, met een bijkomende periode van vijf jaar (met andere woorden: tot de leeftijd van 23 jaar). Zij kunnen als meerderjarige immers nog vragen hebben over het burgerrechtelijk onderzoek waarbij ze als kind betrokken waren..

Na de bewaartermijn heeft de verantwoordelijke de keuze. Ofwel worden de gegevens gewist, ofwel worden ze geanonimiseerd zodat ze niet meer aan een identificeerbaar persoon gelinkt kunnen worden. Zo zijn ook op lange termijn nog doorgedreven en efficiënte analyses in het kader van wetenschappelijk onderzoek mogelijk. In GEJO daarentegen worden de dossiers na afloop van de bewaartermijn nog lange tijd gearchiveerd, waarbij ze in welbepaalde gevallen opnieuw beschikbaar en raadpleegbaar gemaakt kunnen worden. Voor de gegevens die in de databanken van de justitiehuisen bewaard worden, bestaat onvoldoende noodzaak voor een bijkomende langdurige

archivering. Indien de gegevens geanonimiseerd worden, is dat niet langer als een bewaring van persoonsgegevens te beschouwen.

Sectoroverschrijdend overleg (artikel 5, 2°, decreet JH) heeft steeds een zeer specifiek doeleinde zoals ketenaanpak intrafamiliaal geweld, of preventie van radicalisering. De wet, het decreet, de ordonnantie, of de met redenen omklede toestemming van de procureur des Konings, als bedoeld in artikel 458ter Strafwetboek, bepaalt het doel en de modaliteiten van het overleg, met inbegrip van voorschriften inzake de verwerking en de bewaring van de persoonsgegevens. Daarom wordt dit niet verder geregeld in dit ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering.

Artikel 6 voorziet in de mogelijkheid om een foto van het gezicht van de justitiabelen in de bestanden op te nemen, met het oog op hun unieke identificatie. Dit wordt beperkt tot de justitiabelen die het voorwerp zijn van een strafrechtelijke opdracht, voor zover dit strikt noodzakelijk is voor de uitvoering van deze opdracht. Deze bepaling vindt haar grondslag in art. 9, §2, laatste lid, van het decreet van 26 april 2019.

Artikel 7 bepaalt dat de bepalingen van het decreet 26 april 2019 die betrekking hebben op de justitiehuisen, in werking treden op de dag dat het uitvoeringsbesluit in werking treedt. Er wordt geen specifieke datum van inwerkingtreding bepaald. Bijgevolg zullen het besluit en de betreffende bepalingen van het decreet in werking treden op de tiende dag na bekendmaking van het besluit in het Belgisch Staatsblad.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing is budgetneutraal.

De Inspecteur van Financiën verleende hiervoor een gunstig advies met voorwaarden op 19 november 2021. Het gemotiveerd akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de begroting, is niet vereist.

B. ESR-TOETS

/

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het bijgaand ontwerp heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is mogelijk een weerslag op de financiën van de lokale besturen gezien de antennes in bepaalde gevallen gelinkt zullen zijn aan installaties van lokale overheden. Dit dient verder te worden bekeken op het ogenblik dat er effectief antennes worden opgericht.

4. VERDER TRAJECT

Na een definitieve goedkeuring van het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering zal het worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Vervolgens zal het besluit en bijgevolg ook het decreet van 26 april 2019 in werking treden.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van bepalingen over de justitiehuisen van het decreet van 26 april 2019 houdende de justitiehuisen en de juridische eerstelijnsbijstand;
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR